

ISSN 1407-9321

Dāvana skolai jubilejā – jauns ietērps

L PREIĻU GALVENĀ BIBLIOTĒKA
BĒRNU LITERATŪRAS
NODAĻA

● Tā augusta pirmajās dienās izskatījās Sutru pamatskola, ● ...bet pagasta padomes priekšsēdētājas Valijas Ruisas demonstrētajā tehniskajā projektā redzama moderna ēka ar zaļos toņos ieturētu krāsojumu un tumšzaļu jumtu. Foto: P.Pastars

» Materiālu lasiet 6. lappusē.

Šī gada «Lauku mielasts» — Madonā

Biedrības «Slow Food» (lēnā bariņa) gadskārtējie svētki «Lauku mielasts» šogad notiks 25. augustā Madonā. Uz svētkiem aicināti Itālijas, Somijas, Zviedrijas, Dānijas biedrību «Slow Food» pārstāvji. Šādu informāciju restorānā «Vincents» žurnālistiem rīkotajā mini «Lauku mielastā» un preses konferencē sniedza biedrības «Slow Food» valdes priekšsēdētājs Mārtiņš Ritiņš.

Šogad svētki notiks jau trešo reizi. Aizpērn bioloģisko zemnieku saimnie-

cības ar savos dārzos izaudzētās produkcijas pilniem vezumiem brauca uz Preiļiem. Šeit arī notika biedrības dibināšana kopīgi ar bioloģiskajiem zemniekiem.

Pērn «Lauku mielasts» aicināja uz Liepāju. Šogad notiks biedrības divu gadu jubilejas svinības. Savukārt reizē ar «Slow Food» biedrības svētkiem Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības organizāciju apvienība atskatīsies uz 12 pastāvēšanas gadiem.

Biedrība «Slow Food» veicina bioloģiskās lauksaimniecības attīstību, tīras vides saglabāšanu un ekoloģiski tīru

produktu apriti, liekot cilvēkiem aizdomāties, kas ir veselīga pārtika, un cik tā svarīga cilvēkiem.

Paredzams, ka svētkus Madonā, kā ik gadus atklās zemkopības ministrs Mārtiņš Roze. Spēlēs grupas «Lauku muzikanti» un «Forie», no katra novada būs folkloras kopas ar programmu. Paredzēti konkursi, neparastu ēdienu izsole, suminās bioloģiskos zemniekus.

Ari Preiļu rajona zemnieki un pavāri tiek aicināti pieteikties uz «Lauku mielasta» svētkiem Madonā.

L.Rancāne

NENOKAVĒJIET!

Laikrakstu
«Novadnieks»
septembrim un
turpmākajiem
mēnešiem
Latvijas Pasta
nodaļās var abonēt
līdz 25. augustam,
redakcijā un
interneta mājas lapā
www.novadnieks.lv
abonementu var
nokārtot
līdz 20. augustam.

ZIŅAS

Aglonu pieskandināja tautas muzikantu saieta dalībnieki

Aizvadītajā svētdienā, 5. augustā, Aglonas Maizes muzejā notika tautas muzikantu saiets, kurā piedalījās gandrīz trīs simti dziedošu un spēlejošu dalībnieku no vairākiem Latgales rajoniem, kā arī viesi no Lietuvas.

Saieta programma bija paredzēta visas dienas garumā. No rīta muzikanti pulcējās uz diskusijām, pārrunām. Gados vecākie dalībnieki pieredzē ar jauniešiem dažādu instrumentu spēles prasmē. Dienvidu pie Maizes muzeja izveidotajā nelielajā estrādē uzstājās ģimenes un jaunie muzikanti. Skatītāji baudīja emocionālu un aizraujošu koncertu. Pagasta padomes priekšsēdētājas vietniece Ingūna Barkeviča atzina, ka skatītāji ļoti novērtējuši arī viesu no Lietuvas Republikas Zarasiem uzstāšanos. Nelielajā kolektīvā darbojas tētis, mamma un viņu divas meitas. Kaimiņu priekšnesums esot bijis lielisks, jo daudziem skatītājiem kājas pašas cilājušās dejā. Saieta noslēguma koncertā katrs kolektīvs uzstājies ar trim līdz četriem priekšnesumiem. Tā bija īsta «večerinku» mūzika, kāda sen nav dzirdēta, atzina skatītāji.

Darba vietās notiek nopietni nelaimes gadījumi

Pēc šobrīd Valsts darba inspekcijas rīcībā esošās informācijas, laikā no 2007. gada 1. janvāra līdz 6. augustam Latvijas Republikā darba vietās gājuši bojā 33 darbinieki un 151 guvis smagas traumas. Salīdzinoši pērn šajā pašā laikā periodā darbā bija gājuši bojā 28 un smagas traumas guvis 181 cilvēks. Aizvadītajā nedēļā Valsts darba inspekcija ir reģistrējusi un uzsākusi sešu nelaimes gadījumu izmeklēšanu, kuros cietuši un gājuši bojā darbinieki, t.sk. Preiļu rajonā AS «Līvānu kūdras fabrika» kūdras pakošanas ceha meistars darba laikā guva smagu kājas traumu, «Novadnieku» informē Sarmīte Bunka-Briljonka, Valsts darba inspekcijas Sabiedrisko attiecību nodaļas speciāliste.

Valsts zemes dienests aicina ikvienu nekustamā īpašuma īpašnieku iepazīties ar sava īpašuma prognozēto kadastrālo vērtību 2008. gadam

No 1. augusta Valsts zemes dienests (VZD) savā interneta mājas lapā ikvienam zemes vai būvju īpašuma īpašniekam piedāvā iespēju uzzināt sava īpašuma prognozēto kadastrālo vērtību 2008. gadam, «Novadnieku» informē Valsts zemes dienesta sabiedrisko attiecību speciāliste Ilze Goba.

Mājas lapā publicētajā prognozēto kadastrālo vērtību moduli interesējošā īpašuma sastāvā ietilpstošās zemes vienības vai būves kadastrālo vērtību iespējams sameklēt pēc īpašuma kadastra numura vai zemes vienības vai būves kadastra apzīmējuma. Visu Kadastra informācijas sistēmā reģistrēto zemes vienību un būvju – vairāk nekā 2 miljonu objektu – prognozētās kadastrālās vērtības aprēķinātas, ņemot vērā jauno kadastrālo vērtību bāzi un Kadastra informācijas sistēmā reģistrētos datus par īpašumu vai objektu pēc stāvokļa uz 2007. ga-

da 18. jūniju.

Šā gada 26. jūnija valdības sēdē tika apstiprināti trīs Ministru kabineta (MK) noteikumi, kas nosaka jaunu kadastrālo vērtību bāzi 2008. gadam: Ministru kabineta noteikumi nr. 444 «Noteikumi par lauku nekustamo īpašumu grupas kadastrālo vērtību bāzi», Ministru kabineta noteikumi nr. 445 «Noteikumi par dzīvojamās apbūves nekustamo īpašumu grupas kadastrālo vērtību bāzi» un Ministru kabineta noteikumi nr. 446 «Grozījumi Ministru kabineta 2006. gada 3. janvāra noteikumos nr. 19 «Noteikumi par kadastrālo vērtību bāzi», kas nosaka nekustamā īpašuma tirgus izmaiņu korekcijas koeficientus komercdarbības un sabiedriskās apbūves nekustamo īpašumu grupai, kā arī rūpnieciskās ražošanas nekustamo īpašumu grupai.

Jaunā kadastrālo vērtību bāze stāsies spēkā no 2008. gada 1. janvāra.

Vienlaikus ar kadastrālo vērtību bāzes apstiprināšanu MK pie-

ņēma lēmumu atbalstīt Finanšu ministrijas sagatavotajā informatīvajā ziņojumā «Priekšlikumi nekustamā īpašuma nodokļa pilnveidošanai, lai novērstu būtisku nekustamā īpašuma nodokļa sloga palielināšanu iedzīvotājiem» ietvertos priekšlikumus par vienu samazinātu nodokļa likmi 1% apmērā no nekustamā īpašuma kadastrālās vērtības un 2008.-2010. gadam paredzētu attiecīgā nodokļa apmēra pieauguma ierobežojumu visiem nodokļa maksātājiem 25% apmērā salīdzinājumā ar iepriekšējo taksācijas gadu. Šobrīd Valsts sekretāru sanāksmē ir izsludināti attiecīgi grozījumi likumā «Par nekustamā īpašuma nodokli».

VZD aicina ikvienu zemes vai būvju īpašuma īpašnieku izmantot piedāvāto iespēju noskaidrot prognozēto kadastrālo vērtību 2008. gadam.

Prognozētās zemes un būvju īpašumu kadastrālās vērtības VZD mājas lapā būs pieejamas līdz 2008. gada 1. februārim. Reā-

lās kadastrālās vērtības, pēc kurām pašvaldības aprēķinās nekustamā īpašuma nodokļa maksājumu ar nodokli apliekamajiem nekustamajiem īpašumiem, tiks aprēķinātas uz 2008. gada 1. janvāri.

Prognozēto kadastrālo vērtību moduli dzīvokļa īpašumu kadastrālās vērtības atsevišķi nav publicētas — dzīvokļa īpašuma īpašnieks tā kadastrālo vērtību var aprēķināt, sameklējot attiecīgo zemes vienību un būvi un reizinot to ar dzīvokļa īpašuma sastāvā ietilpstošās zemes un būves domājamo daļu.

Īpašnieki, kam nav pieejams internets, prognozēto kadastrālo vērtību var noskaidrot, telefoniski sazinoties ar VZD reģionālās nodaļas kadastrālās vērtēšanas speciālistiem pēc īpašuma atrašanās vietas vai VZD centrālā aparāta Nekustamā īpašuma vērtēšanas departamenta speciālistiem.

Jau iepriekšējā gadā lielu atsaucību guva VZD piedāvātā

iespeja uzzināt ēku prognozētās kadastrālās vērtības, lai noskaidrotu nekustamā īpašuma nodokļa apjomu 2007. gadam, stājoties spēkā izmaiņām likumā «Par nekustamā īpašuma nodokli», kas paredz, ka, sākot ar 2007. gadu, nekustamā īpašuma nodoklis par ēkām jāmaksā pēc VZD noteiktās kadastrālās vērtības, nevis vidējās bilances vērtības vai inventarizācijas vērtības, kā līdz šim. Laikā no 2006. gada 12. jūlija līdz 2007. gada 1. februārim, kad ēku prognozēto vērtību modulis bija pieejams, pavisam tika reģistrēti vairāk kā 62 000 kadastrālās vērtības meklējumu.

Kadastrālā jeb masveida vērtēšana ir nekustamo īpašumu grupas nekustamo īpašumu objektu periodiska novērtēšana pēc vienotiem principiem, izvērtējot oficiāli reģistrētos vērtību ietekmējošos rādītājus.

Kadastra informācijas sistēmā uz 2007. gada 1. jūliju bija reģistrētas 963 396 zemes vienības un 1 362 511 būves.

Aicina veidot jaunu vēstures grāmatu

Valsts prezidents Valdis Zatlers rosinājis vēsturnieku strādāt pie jaunās Latvijas vēstures mācību grāmatas izveides, kas būtu piemērota skolēniem.

Kā informē BNS, to pēc tikšanās ar Zatlere pastāstīja Valsts prezidenta padomnieks vēstures

jautājumos profesors Antonijs Zunda un vēsturnieku komisijas priekšsēdētājs profesors Andris Caune.

Zunda norādīja, ka tikšanās laikā prezidents atbalstījis nepieciešamību vēsturnieku pētījumus padarīt pieejamākus. Viens no pirmajiem darbiem šajā virzienā būtu mācību grāmatas veidošana

skolēniem saprotamā, populārā valodā.

Prezidents esot izteicies, ka no veiktajiem pētījumiem nav tik daudz labuma, ja tie paliek «plauktos un putekļojas». Tāpat Valdis Zalters aicinājis aktīvāk popularizēt latviešu vēsturnieku redzējumu par 20. gadsimta Latvijas vēsturi, uzsvērot, ka 2005.

gadā klajā nākušo grāmatu «Latvijas vēsture: XX gadsimts» vajadzētu tulkot arī spāņu valodā. Grāmata jau tulkota krievu, angļu, franču un vācu valodā.

Zatlers izteicis atbalstu arī idejai par ciešāku Vēsturnieku komisijas sadarbību ar Ārlietu ministriju, Valsts arhīvu, kā arī Lietuvas, Igaunijas un citu valstu vē-

turniekiem. Tāpat viņš sacīja, ka vajadzētu vairāk strādāt ar citu valstu arhīviem, pētot tajos atrodamās ziņas par Latviju.

Vēsturnieki ar prezidentu arī vienojušies, ka vairāk uzmanības pētniecībā jāpievērš padomju periodam Latvijas vēsturē.

Sutros uzlabos dzeramā ūdens kvalitāti

Lai gan jau gada sākumā Sutru pagasta pašvaldība saņēma apstiprinājumu par Vides aizsardzības fonda finansējuma piešķiršanu projekta «Ūdensapgādes sistēmas uzlabošana Sutru pagasta Sutru ciemā» īstenošanai, aktīvākie darbi sāksies tikai tagad – vasaras beigās. Piešķirto li-

dzeļu bija par maz, tāpēc 27. jūlijā tika parakstīts aizdevuma līgums ar Vides investīciju fondu par kredītu atlikušā finansējuma nodrošināšanai.

Kā «Novadnieku» informēja Vides investīciju fonda projektu vadītāja Jeļena Šaldova, projektā plānots veikt esošā urbuma

rekonstrukciju, izbūvēt ēku, kurā uzstādīs atdzelošanas iekārtas, un rekonstruēt ūdensvada posmu vairāk nekā 100 metru garumā. Pēc projekta realizācijas kvalitatīvais ūdens tiks nodrošināts apmēram 200 ciemata iedzīvotājiem, kuru mājokļi pieslēgti centralizētajai ūdensapgādes sistēmai. Ko-

pējās projekta izmaksas ir gandrīz 29 000 latu. Vides aizsardzības fonda dāvinājums segs mazāk par pusi – 11 000 latu, bet aizņēmums no Vides investīciju fonda sastāda gandrīz 18 000 latu.

Jeļena Šaldova uzsvēra, ka šī gada laikā Vides aizsardzības fonds atbalstīs vairākus ūdens-

apgādes sakārtošanas projektus visos Latvijas reģionos. Tiek sakārtotas gan dzeramā ūdens, gan kanalizācijas sistēmas, uzlabojas patērētājiem piegādātā ūdens kvalitāte un tiek samazināts notekūdeņu radītais piesārņojums.

L.Rancāne

Skolēnu darba vasara rit veiksmīgi

No 15. jūlija līdz 15. augustam ilgs «Skolēnu nodarbinātības pasākuma vasaras brīvlaikā» otrais posms. 30 uzņēmumos Preiļu rajonā strādā 146 bērni, no kuriem 41 ir vecumā no 13 līdz 14 gadiem, bet pārējie – 15 līdz 18 gadus veci. Nodarbinātības pirmais posms (15. jūnijs – 14. jūlijs) ir aizvadīts bez problēmām, atzina Nodarbinātības valsts aģentūras Preiļu filiāles nodarbinātības organizatore Guna Karņicka.

Šogad pirmo reizi darbavietas

tiek piedāvātas arī 13 līdz 14 gadus veciem bērniem. Viņi strādā četras stundas dienā, bet vecākie – septiņas stundas. Guna Karņicka pastāstīja, ka daudzi uzņēmēji ir bijuši patīkami pārsteigti par jaunāko darbinieku strādīgumu.

Kā atzinuši darba devēji, trīspadsmit līdz četrpadsmitgadnieku izdarītais darba apjoms daudz neatšķiras no gados vecāko bērnu paveiktā.

Nodarbinātības pasākuma pirmo posmu godam nostrādājuši gandrīz visi skolēni. Tikai viens bērns pameta savu darbavietu zemnieku saimniecībā, jo viņa vecāki pārcēlās uz dzīvi citā ra-

jonā. Tā kā strādātgribētāju bija daudz, viņa darba pienākumus ātri pārņēma cits skolēns.

Konkurss uz darbavietām vasarā bija liels un jauno strādnieku netrūka, tādēļ nodarbinātības otrajā posmā tika piešķirti papildu finansiālie līdzekļi, un darbavietu skaits SIA «Preiļu saimnieks» palielināts no 18 līdz 20 vietām. Sākotnēji uzņēmumā strādāja pieci bērni vecumā no 13 līdz 14 gadiem, bet pašlaik šāda vecuma darbinieki ir deviņi. Finansiālo līdzekļu ierobežojuma dēļ otrā posma sākumā bija plānots, ka SIA «SAU Preiļi» varēs nodarbināt tikai četrus skolēnus,

tomēr tagad uzņēmumā strādā 12 skolēni.

Guna Karņicka pastāstīja, ka daudzi bērni bija apmierināti ar nodarbinātības pasākumu, tāpēc nāca un jautāja par iespēju darba līgumu pagarināt arī uz otru mēnesi. Konkurences dēļ lielākajai daļai no viņiem bija jāatsaka. 16 jaunajiem strādniekiem no pasākuma pirmā posma darba līgums tika pagarināts līdz 15. augustam. Zemnieku saimniecība, kas viņus nodarbina, atrodas tālu no Preiļiem un piedāvā darbu tikai tuvākajā apkaimē dzīvojošajiem, tādēļ uz šīm darba vietām citi skolēni nepretendē.

Uzņēmumiem, kas ir iesaistījušies nodarbinātības pasākumā, bērni ir jānodrošina ar darbu abos tā posmos. Vienīgais atteikuma iemesls var būt negaidīti nabadzīgā raža. Ja sliktu laika apstākļu dēļ saimnieks nevar lepoties ar bagātīgu ogu vai ārstniecisko zālišu ražu, viņam nav izdevīgi pieņemt darbā bērnus, skaidroja Guna Karņicka. Līdz šim brīdim neviens uzņēmums nodarbinātības pasākuma gaitā nav atteicies no skolēnu darbaspēka.

A.Svarinska

1. septembris vairs

Dāvana skolai jubilejā – jauns ietērs

Sākums 1. lappusē.

Līdz 1. septembrim un jaunā mācību gada sākumam palicis tikai nedaudz vairāk par divdesmit dienām, bet Sutru pamatskola ietērpta satatpu režģi. Apkārt izvietotās būvmateriālu kaudzes un daudzskaitlīgā strādnieku brigāde liecina par darbu vērienīgumu. Kopā ar Sutru pagasta padomes priekšsēdētāju Valiju Ruisu skolā esam ieradušies strādnieku pusdienlaikā, tāpēc šoreiz varam vērot, kā gados jaunākie celtnieki, sadalījušies divās komandās, no sirds uzsit volejbolu skolas laukumā, bet karsto spēli no paēnas vēro brigādes meitenes un gados vecāki vīri. Tomēr Valiju Ruisu šī aina nemulsina. Pusdienlaika atpūta pienāks katram, un labāk, ja cilvēki relaksējas sportojot. Skolas renovācijas pirmās kārtas darbi rit atbilstoši abu pušu – Sutru pagasta padomes un SIA «Latspas» apstiprinātajam grafikam. SIA «Latspas» uzvarēja iepirkuma procedūrā gan tehniskā projekta izstrādei, gan būvdarbu veikšanai.

Savu lielo – 70 gadu – jubileju skola varēs svinēt pilnīgi jaunā ietērpā.

Skolas renovācijas pirmā kārtā sevi ietver jumta seguma nomaiņu, bēniņu un visas ēkas sienu siltināšanu, jaunu ārdurvju, sniega aizturēšanas un zibens aizsardzības sistēmas ierīkošanu. Šim mērķim ar Zaļo un zemieņu savienības atbalstu piesaistīti 80 000 latu no Valsts investīciju programmas. Kopējās būvdarbu izmaksas pārsniedz 106 000 latu, tāpēc pagasta padome no Valsts kases paņēmusi aizdevumu

● Jānis Znotiņš ar lielu rūpību pielāgo materiālus sporta zāles grīdas segumam.

26 000 latu apmērā.

Līgums ar darbu veicējiem noslēgts uz trijiem mēnešiem, darbi tika uzsākti 1. jūlijā, jāpabeidz līdz 28. septembrim. Pašvaldības vadītāja vienojusies ar būvfirma, ka jumta atjaunošana, fasādes un gala sienu siltināšana tiks pabeigta līdz 1. septembrim, lai netiktu apdraudēta bērnu drošība. Būvdarbi turpināsies skolas iekšpagalma daļā.

Rosība vērojama arī skolas iekšienē. Pagasts saņēmis finansējumu no valsts budžeta programmas «Vispārējā izglītība» apakšprogrammas «Latgales izglītības programma». No Izglītības un zinātnes ministrijas piešķirti 2362

lati projektam «Sutru pamatskolas fizikas, ķīmijas, bioloģijas kabineta mācību līdzekļu un metodisko materiālu mācību bāzes papildināšanai.» Šim mērķim paredzēts arī pagasta līdzfinansējums vairāk nekā 3000 latu apmērā. Fizikas – ķīmijas kabinetam tiks pirktas jaunas mēbeles, nomainīs grīdas segumu, sagādās nepieciešamos mācību līdzekļus. Sutru skolēni pagājušajā mācību gadā demonstrējuši izcilas zināšanas eksaktajos priekšmetos, gūstot godalgotas vietas valsts mērogā, esam pierādījuši, ka varam izaudzināt ļoti zinošus bērnus, tāpēc skola ir pelnījusi atbalstu šo mācību priekšmetu kabinetu lab-

● Skolas aktu zāle, kurā remonta laiku pārdzīvo visas skolas bagātīgā zaļā rota, pašlaik ir visai bēdīgā izskatā. Mācību iestādes un pagasta vadība ļoti cer uz papildus vienošanos ar būvniecības firmu par zāles remontu, atliekot maksājumu uz nākamo budžeta gadu.

iekārtošanā, uzsvēra Valija Ruisa. Šis gads pašvaldībai bijis veiksmīgs arī tajā ziņā, ka saņemts atbalsts no valsts programmas «Bērnu un ģimenes stāvokļa uzlabošanai brīvā laika pavadīšanas iespējas pašvaldībās» – 500 latu basketbola grozu iegādei. Dienā, kad «Novadnieks» apmeklēja skolu, tās direktors bija devies pēc jaunajiem groziem, tāpēc arī darbus iekšējās telpās rādīja un komentēja Valija Ruisa. Ar jaunu grīdu segumu un tapetēm uzlaboti skolas pedagogu darba apstākļi. Pie jaunās, stipras grīdas

tūkusi skolas sporta zāle. Iekšējos remontdarbus veic Sutru pagasta ļaudis.

Sutru septiņgadīgā skola uzbūvēta 1937. gadā. Skola savā pastāvēšanas laikā piedzīvojusi maz pārmaiņu – pirms gadiem sešiem tai tika nomainīti logi, ik vasaru ar krāsojumu un jaunām tapetēm atsvaidzinātas telpas. Renovācija tai ir skaistākā dāvana lielajā jubilejā. Arī turpmākajos gados ceram piesaistīt valsts investīcijas līdzekļus, lai veiktu renovācijas otro kārtu, uzsvēra Valija Ruisa.

L.Rancāne

Brīvpusdienas «apēd» inflācija

Augstā inflācija «noēdusi» visu, ko vien var, tostarp arī sākumskolas audzēkņiem paredzētās brīvpusdienas. Straujā cenu kāpuma apkarošanas plāna rezultātā solīto bezmaksas pusdienu 1. – 4. klašu skolēniem jaunajā mācību gadā nebūs.

Sākumskolas audzēkņu nodrošināšanu ar brīvpusdienām Bērnu un ģimenes lietu ministrija jau vairākus gadus sludina par vienu no savām prioritātēm. Taču ierēdņiem nekādi neizdodas īstenot šo mērķi, kas vienlaikus tiek uzskatīts par vienu no iespējām, kā uzlabot bērnu sliktos uztura paradumus. Iecerī brīvpusdienas ieviest jau no 2007. gada rudens esot apcirtis valdības pieņemtais inflācijas apkarošanas plāns. Valsts finanšu portfeļa turētāji nav gatavi pieļaut, ka gandrīz 12 miljoni latu gadā (aptuveni tāda summa nepieciešama brīvpusdienu ieviešanai) tiek vienkārši noēsti.

Bērnu un ģimenes lietu ministra Ainara Baštika (LPP) biroja

vadītājs Viesturs Kleinbergs RB atzīst, ka inflācijas apkarošanas plāns esot apstādīnājis visas 24 ministrijas prioritātes, no kurām brīvpusdienas bija ierindotas 22. vietā. «Izskatās, ka nekas arī nomainīsies – valdība ir nolēmusi stingri turēties pie inflācijas samazināšanas plāna un skaidri pateikusi, ka jaunās investīcijas neatbalstīs. Bet mēs, protams, turpināsim pieprasīt naudu savu ieceru īstenošanai,» sola V.Kleinbergs. Jautāts, vai brīvpusdienām nepieciešamo naudu nav iespējams atrast ministrijas iekšējos resursos, V.Kleinbergs atgādina, ka visas ministrijas, tostarp dažādu inspekciju u.c., gada budžets esot aptuveni 14 miljoni latu. Līdz ar to tik lielus līdzekļus atrast esot nereaļi.

Viens bērns noēd 122 latus

Brīvpusdienu ieviešanas projekts paredzēja, ka viena ēdienreize izmaksātu 80 santimus. Cēna gan esot atkarīga no skolas

FAKTI
✓ Pētījumos secināts, ka tikai ceturtdaļa no skolēniem augļus un dārzeņus uzturā lieto katru dienu, savukārt saldumus vismaz divreiz dienā lieto katrs ceturtais skolēns.
✓ Latvijā gada laikā aptuveni 8600 bērnu ārstējas stacionāros ar gremošanas un vielmaiņas traucējumiem, savukārt 52 procenti bērnu saņem nepietiekamu uzturu.
✓ Igaunija brīvpusdienas sākumskolas audzēkņiem nodrošina jau kopš 2003. gada. 2006. gadā bezmaksas pusdienas tika piešķirtas arī visiem pamatskolu un profesionālo skolu audzēkņiem. No 2008. gada siltu ēdienreizi plānots finansēt arī vidusskolās, ar laiku arī bērnudārzos.
✓ Zviedrijā skolēniem pusdienas bez maksas pieejamas «zvedru galda» veidā.

atrasšanās vietas – laukos pusdienas sanākot pat par 40 vai 50 santimiem, pilsētās ēdienreizes izmaksas pārsniedzot pat latu. Viena skolēna paēdināšana valstij gadā izmaksātu aptuveni 122 latus. Saskaņā ar projektu katrai pašvaldībai tiktu piešķirti līdzekļi atbilstoši bērnu skaitam. Tālāk naudu sadalītu pašvaldības teritorijā esošajām skolām, kas atskaitītos par naudas izlietojumu. Gada beigās atlikusī jeb neizmantojama nauda skolām būtu jāieskaita valsts budžetā.

Sadarbībā ar Veselības ministriju izstrādātie pusdienu kvalitātes kritēriji nosaka, ka brīvpusdienu ēdienā jābūt iekļautiem saliktajiem ogļhidrātiem. Pusdienu piedāvājumā jāietilpst kartupeļiem, griķiem, putrainiēm, rīsiem. Kritērijos norādīts, ka ēdienreizē nedrīkst piedāvāt fri kartupeļus. Ēdienkartē jābūt dārzeņiem, augļiem, liesai gaļai, putnu gaļai, pienam, skābpiena produktiem. Salātu gatavošanai jāizmanto eļļa vai krējums, nevis maļonēze vai kečups. Kvalitātes

kritēriji paredz, ka sāls daudzums ēdienā nedrīkst pārsniegt 1,25 gramus uz 100 gramu produktu.

Tukšie solījumi tracina tautu

Skolu vadītāji atzīst: kaut ir sarūgtināti, tomēr nav pārsteigti par to, ka brīvpusdienu bērniem nebūs. «Skumji, ka valdība kārtējo reizi nepilda savus solījumus. Igaunijai jau daudzus gadus tas ir pa spēkam, bet mums ne – mēs taču neesam par viņiem sliktāki. Domāju, ja laba griba ir, tad naudu vienmēr var atrast. Vajadzēja vispirms visu kārtīgi izdomāt, izrēķināt un tikai pēc tam runāt, nevis bārstīt tukšus solījumus un tracināt tautu,» kategoriska savos uzskatos ir Neretas vidusskolas direktore. Viņasprāt, valsti ar steigu būtu jāmaina pašreizējā situācija, kad par visu – ēdināšanu, grāmatām, skolotājiem, viņu kvalifikāciju, trūkumu utt. – ir atbildīga skola.

«Rīgas Balss»

Dravā, kur bites kā maigi kaķēni

Turpinājums. Sākums «Novadnieka» 3. augusta numurā.

Jūs teiksiet, ka tās ir pilnīgas un absolūtas mulķības, jo bite, lai arī mazs un kusls radījums, būtībā ir visai nešpetns kukainis. Protams, ja esam gadījušies tai ceļā vai patrāpijušies pārlietu tuvu stropa skrejai... Tātad, bites nekādā gadījumā nevar būt maigas, miļas un nez kādas tur vēl, jo atšķirībā no kaķēnu asajiem nazīņiem tām ir dzeloņi un krietna deva bišu indes, kas patiesībā ir arī galvenais iemesls, kāpēc, neskatoties uz medus nesējiņu strādīgumu, sabiedrības lielākās daļas attieksme pret šiem kukaiņiem ir visnotaļ rezervēta.

Lai nu kā, bet jebkurš izņēmums vienīgi apstiprina patiesību. Par to, ka bites par visām varītēm neklūp cilvēkiem virsū, nedzēļ un negrasās nodarīt pāri, bet ir mierīgi aplūkojamas, aptaustāmas un vārda tiešā nozīmē samīļojamas, pārliecinājāmie Saldus rajonā, kur kolēģi mums bija sarūpējuši ekstrēmas rīta stundas bišu dravā Brocēnu novada «Kāres», kur saimnieko biškopis Jānis Vainovskis.

To, kā mums pie Vainovska gāja, var raksturot vienā vārdā – forši, taču, ja visu redzēto un dzirdēto mazliet paanalizē un izvērtē, beigās ir kā tajā bērnu grāmatīnā, jo patiesībā ar bitēm nekad neko īsti nevar zināt. Nu, varbūt vienīgi Jānis ko zina precīzāk. Tāpēc mēs pēc iepazīšanās «Kāru» pagalmā uzmanīgi jo uzmanīgi klausījāmies, tikpat uzmanīgi skatījāmies, ar jo lielāku patīku garšojām, izgaršojām, mājās vešanai pirkām un dažu labu iepriekš necerētu varoņdarbu veicām. Bet labāk par visu pēc kārtas.

Uzmanīga iepazīšanās

Noprojam, ka biteniekam cieņīgu ierašanās ir parasta lieta, jo tādi zinātnieki teju vai katru dienu ierodas. Bez tam Vainovskis ir, tā teikt, viens no pieturas punktiem tūrisma informācijas centra piedāvātajā «Saldumu tūrē Saldū». «Kāres» atrodas jaukā vietā, tālumā no smakojošajām šosejām, koku puduru ielokā, visapkārt pļavas un lauki, kur mazajam Dieva radībiņam pa pilnam nektāra un ziedputekšņu.

— Vispirms palūkojieties uz šiem stropiem! Pagājušā gada vasarā bērni tos nokrāsoja un izrotāja tik jauki, lai bites varētu enerģētiskāku medu nest, — Jānis Vainovskis rāda mūspusē neredzētus tādus kā stropu debesskrāpju, kas izdaiļoti visdažādākajiem draiskiem zīmējumiem. Pagaidām divainie stropi izstādīti tikai apskatīšanai, bet nākamvasar tos likšot lietā, tāpēc krāsošanai piedāvāšot jaunus.

Jānis tūdaļ vedina aplūkot arī, kā pats devē, mierīgās bites. Tačuņas malā stāv strops ar stiklotām sienām, caur kurām visa bišu saimes privātā dzīve ir cilvēkiem kā uz delnas. Jānis min, ka, pa izstādēm, gadatirgiem un sarīkojumiem braukādams, vedis šo saimīti līdz un lepojies, ka viņam pirmajam tāda ideja nākusi galvā. Vēlāk gan to pārtvēruši arī

citi. Stiklotajā stropiņā var labi redzēt, kā bites pa savām mājām darbojas, kāds ir viņu noskaņojums un tā tālāk. — Cilvēkiem jāzin, no kurienes medus rodas, jo citādi jau tirgū redz tikai mani un burkas, — smeļ bitenieks.

Uzmanīgi apkārt stiklotajam stropam riņķodami, lūkojam, kas tur iekšā, taujājam arī. Izrādās, šajā mājīnā tikai ap 10 000 kukaiņiņu, bet riktīga saime esot ap 60 000, bet aizvākots rāmītis ar medu sverot pat pāris kilogramus.

Prātīga izgaršošana

«Kāres» ir krietna lauku māja, kas agrāk piederējusi mežniecībai, nu jau labu laiku te saimnieko Vainovskis. Velkam mugurā baltus halātus un ejam iekšā – tā prasa gan noteikumi, gan veselais saprāts, jo tik saldi lipīgā telpā kā medus sviestuvē iet ceļojuma drēbēs nebūtu prāta darbs. Istabas stūrī paskaļi rūc un vibrē tāda kā milzīgu metāla mucu atgādināša elektriska ierīce – medus sviēde. Lielās metāla vannās no stropiem izņemtajām un aizvākotajām kārēm griež nost šūnu vāciņus, tad rāmīši tiek salikti medus sviēdē. Atliek tikai nospiegt podziņu un process rit savu gaitu. No lielās mucas pa atveri lēnām spaiņos plūst medus. Tā vien gribas pirkstu zem stīgojošās strūkliņas pabāzt.

Jānis ir visnotaļ interesants stāstītājs un lepojas ar to, ka viņa dravā tiek sagatavots un pārdošanai piedāvāts nevis vienkārši «medus», «pavasara medus» vai «dažādu ziedu» medus, bet kaut kas pavisam īpašs. Tas ir rapša medus, liepu medus, viršu medus, pūpolu medus, kumelišu medus, griķu medus, ābelziedu medus un pat latvāņu medus. Jā, jā, jūs nepārklausijāties. Vainovskis iegūst arī latvāņu medu. Nogaršojām un atzinām par visai baudāmu. Ne vēsts no nejaucās slavas, ko pēdējā laikā šis augs iemantojis Latvijā.

Mūsu bitenieks ir gluži vai stāigājošā enciklopēdija, jo zina par katru medus veidu stāstīt daudz ko interesantu. Mēs varam tikai nojaust, cik daudz darba un spēka jāiegulda, lai dravā *sapakotu* ceļam un no pūpoliem aizvestu uz ziedošu rapša lauku, pieneņem, uz meža avenēm, latvāņiem, vai liepām. Pašlaik bitītes droši vien jau devušās ceļojumā uz ziedošu viršu klajumiem Kurzemes silos.

Bet par to medu... Mazās burciņās papildīts, glīti iepakots saldums ir visnotaļ jauks suvenīrs, brīnišķīgs našķis drēgnos rudens vakaros un arī sarunu ierosinātājs par veselību. Medus krāsa, izrādās, ir atkarīga no tā, cik daudz tajā ir minerālvielu. Jo mazāk minerālvielu, jo medus gaišāks. Šajā ziņā rekordists noteikti ir rapša medus, jo burciņā sabiezējis tas vairāk atgādina baltu krēmveida ziedi nevis veselīgo našķi. Tömēr būtu pilnīgi nepareizi teikt – jo tumšāks medus, jo vērtīgāks. Jānis tūdaļ pārlabo: — Nevis vērtīgāks, bet bagātāks. Rapša medus, kurā ir ļoti maz minerālvielu, organismam var būt daudz piemē-

● Vai esat redzējuši bišu stropus, kas līdzinās maziem debesskrāpjiem, kas liekami viens uz otra, cik nu bitenieka augums ļauj? Krāsainie zīmējumi, kuru autori ir Saldus bērni, pārsteidz vienīgi skatītājus, nevis medus nesējas, jo tām galvenais, lai strops būtu ērts un apkārt daudz ziedošu augu.

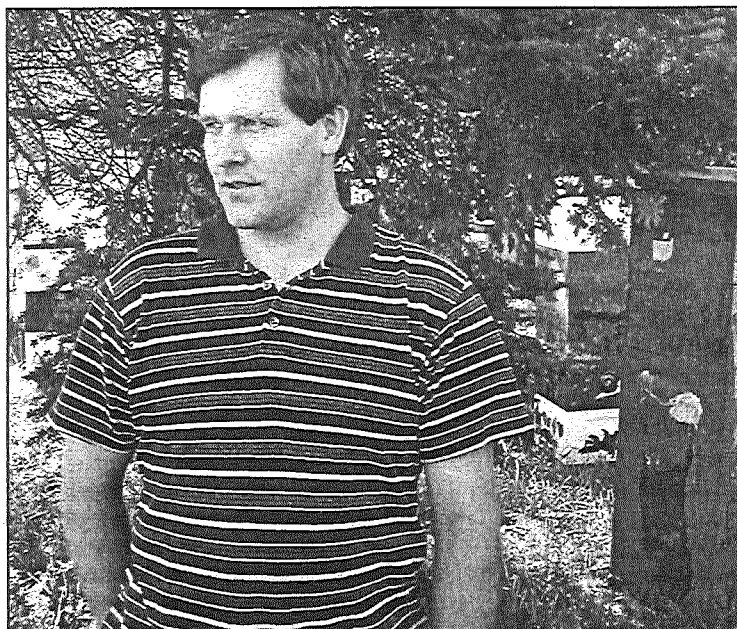
rotāks nekā, piemēram, tumšais griķu vai viršu medus.

Jānim ir kāds kluss sapnis – iegūt baldriānu ziedu medu. Teiksiet, divaini, vai ne? Bitenieks esot reiz tādu nobaudījis un kopš tā brīža vairs nespējot domu izdzīt no galvas. Neatkārtojama garšas un smaržas buķete!.. Bet kur lai tos baldriānus tik daudz ziedam atrod?..

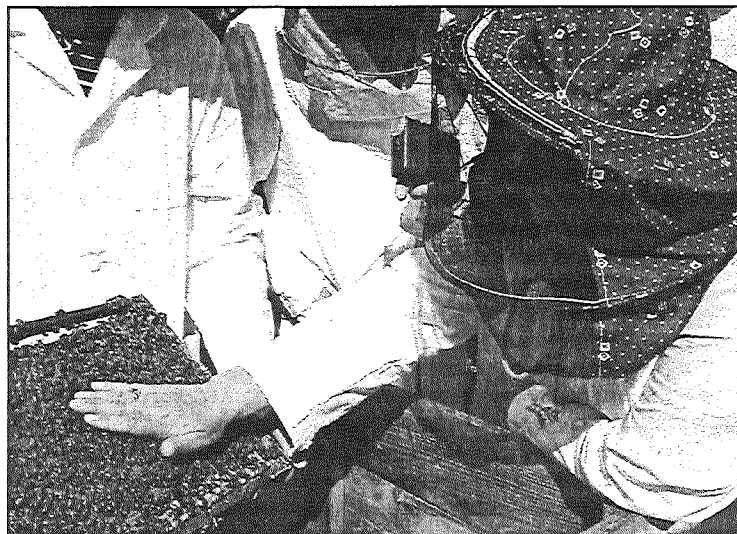
Trans zem maskas un bišu glaudīšana

Neesmu nekāda biškopības nozares pārzinātāja, taču mana līdzšinējā pieredze aplūka un ierāvās kaktiņā, kad uzzināju, ka Vainovska drava, kā viņš pats izteicās, esot vidēji liela – 150 līdz 200 saimes. Gadā vidēji tiek ievāktas līdz 10 tonnas medus. Viņš atzīst, ka, paldies Dievam, pārtikas un veterinārā dienesta, kā arī citu institūciju prasības biteniekiem esot mazliet atslābušas, palikušas daudz maz cilvēcīgā un saprotamā līmenī. Pirms pāris gadiem tā vien licies, ka būšot tā bodīte jāklapē ciet, bites jālaiž pasaulē, bet pašam Vecbebru tehnikumā pirms 16 gadiem iegūtā profesija jāmaina pret kādu citu.

To nenācās darīt. Un paldies Dievam, jo kā gan citādi mēs būtu izbaidījuši tik ekstrēmas lietas Jāņa Vainovska dravā kā, piemēram, bišu trana turēšana sauļā vai ielaišana zem sejas maskas, tā teikt, nervus sistēmas pārbaudei. Ar prātu jau var saprast, ka tranam nav dzeloņa, nav indes, bet izjūtas un nervu sasprindzinājums, kad pie auss atskan uzstājīgs bzz... Pateicoties Jāņa mācītājam un labi audzinātajam bitēm, mēs varējām izšķirties par citos apstākļos neiedomājamu rīcību – noglaudīt bites, kas gluži vai aplipinājušas vaskoto rāmīti. Mikstas, maigas, lēnīgas un mazlietīn siltas – gluži kā kaķēni. Tādas bija izjūtas, ko būtībā ir gandrīz neiespējami izstāstīt. Šis izjūtas vajag izbaudīt, ja vien jums ir pazīstams kāds bitenieks un tam ir tikpat labi audzinātas bites.

● Jānis Vainovskis ir diplomēts biškopis un ar šo arodu nodarbojas jau 16 gadus. Viņa pirmā iepazīšanās ar bitēm notikusi vēl pusaudža gados, kad pirmo reizi devies palīgā kolhoza biteniekam. Tagad viņa personīgajā dravā ir 150 līdz 200 bišu saimes.

● Ja kāds iepriekš būtu teicis, ka bites ir iespējams noglāstīt un sajūst to spārnu sāmtainumu, mēs būtu tikai nošausminājušies. Bet patiesībā tā ir fantastiska sajūta, kad tu redzi, cik rāmas, miļas un draudzīgas var būt dzeloņainās medus nesējiņas.

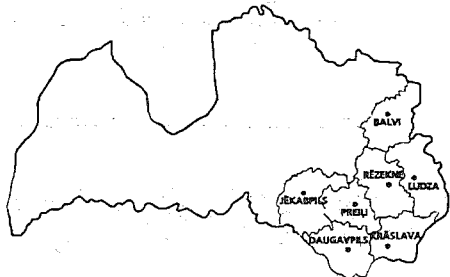
□□□
Par «Kāres» redzēto varētu vai pilnu laikraksta numuru pierakstīt. Piebīdīšu vien to, ka mēs baudījām dažādu šķirņu medu, ēdām bišu maizi, nobaudījām ziedputekšņus, pašrocīgi lējām

vaska sveces, izgaršojām pa malciņam viršu medus vīnu un vēl ilgi jūsojām par savu varonību, auklējoties ar tranīem un glāstot bites.

L. Kirillova
Turpinājums sekos.

KAIMIŅU RAJONOS

Ludzas katoļu baznīcas torņos skanēs zvani

Jaunie baznīcas zvani jau ir pasūtīti Polijā. To izgatavošana, atvešana un uzstādīšana izmaksās 12 000 latu. Ludzānieši un visi, kam miļa šī pilsēta, — gan privātpersonas, gan uzņēmēji un sabiedriskas organizācijas tiek aicināti ziedot šim mērķim. Pēc senas tradīcijas lielāko ziedotāju (virs 1000 latiem) vārdi tiks iegravēti zvanos, pārējo — reģistrēti baznīcas arhīvā.

«Ludzas Zeme»

JĒKABPILS RAJONĀ

Atjauno stadionu

Nobeigumam tuvojās Jēkabpils stadiona rekonstrukcija, ko sāka pagājušajā gadā, kad tika veikti galvenie zemes darbi, noņemti skrejceļu un sektoru vecais gumijas segums. Stadiona svinīga atklāšana paredzēta 25. augustā, Latvijas Tautas sporta asociācijas rīkoto 15. strādājošo vasaras sporta spēļu laikā.

Turpinās skrejceļu seguma iekļāšana, tiek betonētas tribīnes, lai varētu uzstādīt skatītājiem paredzētos plastmasas krēslus. Apmēram par 80 procentiem jau veikta arī elektrotīklu un apgaismes atjaunošana, ierīkota ūdens novadīšanas un laistīšanas sistēma. Darbu otrajā posmā, ko turpinās nākamgad, plānots izbūvēt ģērbtuves, dušas un citas iekārtas.

Jaunais skrejceļš ir izbūvēts ar astoņiem celiņiem visā tā garumā, tādēļ varēs rīkot valsts un starptautiskā mēroga sacensības. Skrejceļš atbilst Eiropas valstu līmenim un pašlaik ir vienīgais tādā Latvijā.

Pienu dzers no automātiem

Jēkabpils domes kultūras, izglītības, sporta un jaunatnes lietu komitejā nolemts atbalstīt skolu piena programmas ieviešanu pilsētas vispārīgajās skolās, izvietojot tajās piena automātus. To ierīkošanu piedāvā «Rīgas piensaimnieks» ar nosacījumu, ka skolās izmantos tikai šajā uzņēmumā ražoto pienu. Skolu vadība šo piedāvājumu uzskatīt par izdevīgu, jo firmām, kas no-

drošina bērnu ēdināšanu, piena dališana ne vienmēr ir izdevīga un rada papildu slodzi.

Izstāžu ciklā «Neparstā Jēkabpils» — formas tērpi

Jēkabpils Tūrisma informācijas centrā atklāta Ērika Kaļupnieka darināto armijas formas tērpu izstāde. To papildina zīmējumi, albumi, ieroču butaforijas. Ir arī iespēja noklausīties dažādu laiku armijas maršu ierakstus.

Izstādes iekārtošanā palīdzēja Jēkabpils Tūrisma informācijas centra un pilsētas bibliotēkas darbinieki. Ekspozīcija būs skatāma līdz 30. septembrim.

«Brīvā Daugava»

● Ērika Kaļupnieka kolekcijā ir Napoleona laiku franču, prūšu un krievu armijas formas tērpi.

KRĀSLAVAS RAJONĀ

Zirgu sēta «Klajumi» tagad jau ar «zaļo sertifikātu»

Par ekoloģisko katastrofu pašlaik runā it visur. Zinātnieki diskutē par to, vai mums draud globāla temperatūras paaugstināšanās vai arī pilnīgi pretēji — pazemināšanās. Mēs nepārstājam brīnīties par dabas kataklīzēm vai nestabiliem laika apstākļiem.

Civilizācija konfliktē ar dabu. Noskaidrojās, ka cilvēks nemaz neprot veidot savas attiecības ar apkārtni. Aizvien vairāk ielūcas dabas procesos. Šajā nestabilajā laikā īpaši svarīgi atrast to ceļu, kas ļautu cilvēkam atgriezties pie pirmssākumiem, pie har-

monijas.

No 2006. gada Latvijas Vides ministrija piešķir tūrisma saimniecībām un kompleksiem «Zaļo sertifikātu». Sertifikāts tiek piešķirts par saudzīgu attieksmi pret apkārtni, par ekoloģiskā tūrisma aktīvu propagandu, atkritumu šķirošanu, elektrības un dzeramā ūdens taupības pasākumiem, prasmī dzīvot un strādāt saskaņā ar dabu un visu intereseņu iesaistīšanu šajā procesā.

«Zaļais sertifikāts» ir nopietns dokuments, prasības visai striktas, to piešķir Vides ministrijas speciāla komisija, kurā ietilpst arī eksperti ekoloģijas un apkārtnes vides aizsardzības jomā.

Līdz šim Ludzas rajonā piešķirti tikai trīs sertifikāti. 26. jūlijā zir-

● Zirgu sētā «Klajumi», kura nupat saņēmusi «Zaļo sertifikātu», izklaidēties ar izjādēm var gan tūristi, gan ministri.

gu sētā «Klajumi» gaidīja viesus — Raimondu Vējoni, kam bija jāpasniedz «Zaļais sertifikāts» sē-

tas saimniecei Ilzei Stabulniecei. Ministrs ieradās parlamenta sekretāra Mārtiņa Jirgena pavadībā. Pēc īsas, bet svinīgas apbalvojuma pasniegšanas ceremonijas, kurā piedalījās arī Saeimas deputāts Gunārs Upenieks, saimniece iepazīstināja viesus ar zirgu sētas «Klajumi» vēsturi, saimniecības metodēm, nākotnes plāniem.

Nobeigumā Ilze Stabulniece uzaicināja savus ciemiņus doties izjādē pa saimniecību, kā arī pa vispopulārāko pastaigu taku. Uzaicinājums tika pieņemts, un ministrs kopā ar personām, kuras viņu pavadīja, viegli uzlēca segļos un devās pārliecīnāties par vietējo ainavu krāšņumu.

«Ezerzeme»

LUDZAS RAJONĀ

Metināšanas aparāts pavēris ceļu uz pasauli

12. klases absolventa Gunta Kojča piedalīšanos starptautiskajā izgudrojumu izstādē Dienvidāfrikā, viņa atraktīvo un interesanto stāstījumu pagastu sakoptības vērtēšanas komisija novērtēja kā pagasta «odziņu» (ir tāds kritērijs, kas dod papildus punktus par savdabīgāko un interesantāko pagastā).

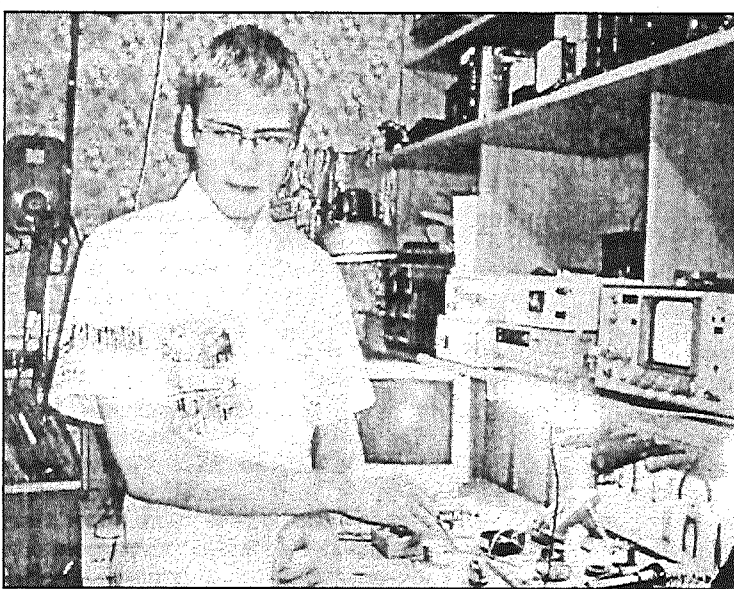
Jau no 5. klases Guntis sāka interesēties par modelēšanu — meistarēja no koka mašīnītes, lidaparātus, pamazām pāriedams uz sarežģītākām elektroniskām iekārtām. Tagad vecajā kolhoza fermā pie mājām viņam ir sava darbnīca, kur viss rūpīgi sakārtots — katrai detaļai ir sava vieta, atsevišķā plauktā — speciālā literatūra. Kaut arī tagad informāciju var atrast

internetā, Guntis grāmatas uzskata par lielu vērtību.

Mājās viņam ir paštaisīti pastiprinātāji, kas veikalā būtu nopērkami par 500 latiem, bet Gunta izpildījumā maksājuši vien 15 latus.

Guntis šogad pabeidzis ģimnāziju Rēzeknē un studēs Rēzeknes Augstskolas jaunizveidotajā nodaļā «Mehatronika». Pūšis ir izpētījis, ka tieši te ir vismodernākā aparatūra Latvijā. Rēzeknes augstskola ieguldījusi 6,5 miljonus latu tās iegādei. Būtu grēks palaist garām iespēju studēt tik mūsdienīgos apstākļos.

Bet izgudrojums, kas aizvedis Gunti pasaulē, ir uzlabots metināšanas aparāts. Pagājušajā gadā, Ziemassvētku brīvdienās tēvs palīdzēja pastrādāt pie metināšanas aparāta. Rezultāts izdevās labs un noder ne tikai tēvam. Darba zinātniskais nosaukums «Pusautomātiskie metināšanas aparāti gāzes vidē un iespējas uzlabot to darbī-

● Guntis savā darbnīcā viesus nedaudz šokēja ar savām perfektajām zināšanām.

bu». Ar šo metināšanas aparātu veidu metālu. Speciālisti izgudrojumu ir augstu novērtējuši. Starp-

tautiskajā izstādē Dienvidāfrikā, kur no Latvijas piedalījās tikai trīs jaunieši, Gunta izstrādājums izpelnījās lielu interesi. Viņam ieteica izgudrojumam noformēt patentu. To tad arī Guntis domā darīt.

Viņa plānos ir sameistarot aparāta datorvadību. Nākamais darbs, pie kā Guntis cer strādāt, — frēze ar datorvadību. Pēc tāda paša principa varot pārbūvēt arī virpu. Uzstājoties starptautiskajā izstādē, Guntis savu izgudrojumu prezentēja angļiski.

Jaunieša piedalīšanos izstādē un braucieni atbalstīja Mērdzenes pagasta padome, Ludzas rajona padome, kā arī sponsori. Guntis ir pateicīgs visiem, kuri saprata un novērtēja brauciena nozīmīgumu.

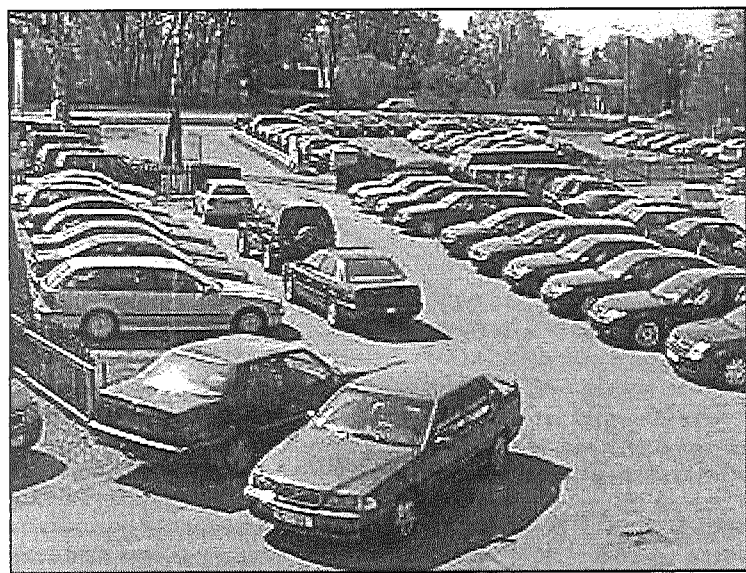
Tālajā ceļojumā pa svešo un eksotisko kontinentu puisim bijis arī daudz dažādu piedzīvojumu.

«Ludzas Zeme»

10. LIKUMĪBA, INFORMĀCIJA

ATCERĪETIES UN IEGAUMĒJIET

Ja vēlaties iegādāties savu pirmo auto

Ar katru gadu valstī aug pirmoreiz reģistrēto jauno vieglo transportlīdzekļu skaits. Ja visa 2003. gada laikā tas sasniedza 8731 automašīnu, tad šī gada pirmajos trijos mēnešos vien pircēji bija iegādājušies jau 8004 jaunas automašīnas.

Tas nozīmē, ka sen pagājuši tie laiki, kad pirmais riteņotais draugs bija no radiem mantots. Šobrīd ikviens kājāmgājējs, kas ticis galā ar autoskolas un Ceļu satiksmes drošības direkcijas eksāmeniem, var doties tuvākā autocentra virzienā. Latvijas lizinga kompānijas dod iespējas izvēlēties sev vēlamu auto pat bez pirmās iemaksas. Pirkta jaunu vai lietotu, jaudīgu vai mazāk spēcīgu, lielu vai mazu – tas ir katra pircēja ziņā. Taču ir vērts iepriekš iepazīties ar vispārārtītiem sakarībām.

Svarīgākie pirmā auto iegādes aspekti

- ✓ Vispirms nepieciešams skaidri definēt sev, cik liels un galvenais – kāds auto nepieciešams. Izvēles amplitūda svārstās starp jēdzieniem liels, mazs, vidējs un virsbūvju tipiem – hečbeks, sedans vai vagns.
- ✓ Centieties apspiest sevi vēlmi auto izvēlēties tikai pēc formas, krāsas, sēdekļu ērtības, audio sistēmas skanējumu un citām mazāk būtiskām lietām.
- ✓ Auto jānovērtē kopumā, kā vienu no vērtīgākajām un uzticamākajām lietām, ar kuru kopā būs jāpavada daži turpmākie gadi.
- ✓ Mašīnas meklējumos jāiesaista profesionāli vai sev zināmas autoritātes šajā jomā.
- ✓ Lai noskaidrotu lietota auto tehnisko stāvokli, pirms tā iegādes OBLIGĀTI jāveic tehniskais

novērtējums autoservisā vai CSDD.

✓ Izmantojot CSDD informatīvo tālrūni, noskaidrojiet mašīnas vēsturi un legalitāti.

✓ Kāds ir degvielas tips? Benzīns, dīzeļdegviela vai autogāze? Katram ir savi plusi un diskutējamās nianšes. Benzīns ir visizplatītākā degviela, tādēļ tai pielāgotais autotransports ir masveidīgākais un lētāk remontējamais rezerves daļu pieejamības dēļ. Ar dīzeļi apgādātie automobiļi ir līdz 30% ekonomiskāki par benzīna analogiem, tādēļ jauna auto pirkšanas gadījumā tie ir dārgāki, savukārt dīzeļmotoru remonta izmaksas vairākkārt pārsniedz benzīna dzinēju remonta cenu. Auto gāze ir izdevīga, jo tā maksā pat par 40% lētāk nekā benzīns. Taču jāņem vērā, ka gāzes iekārta ar elektronisko vadības bloku un smidzinātājiem, kāda nepieciešama modernajiem auto, maksā 600 līdz 900 latas.

Tā ir ievērojama pievienotā vērtība, kuru atgūt var, ja auto tiek intensīvi ekspluatēts. Jāņem vērā, ka, auto pārdojot, šo summu atgūt neizdosies.

✓ Liels vai mazs dzinējs. Tas ir pietiekami svarīgs parametrs. Liels motors nozīmē jaudas rezervi, tātad drošību apdzīšanas manevrā. Vienlaikus tas nozīmē arī lielu degvielas patēriņu. Mazs auto – ekonomija, bet reizē arī vāja motora dinamika un gaitas elastīgums.

✓ Manuālā pārnesumkārbā vai automātiskā transmisijā. Par spīti faktam, ka 90% sporta auto ir ar manuālo ātrumkārbu, pilsētas ekspluatācijas apstākļos lietderīgāk izvēlēties automātisko transmisiju. Atkrīt nemitīgā pārlēgšanās un sajūga spiešana.

(Izmantoti preses materiāli)

POLICIJAS ZIŅAS

Laika posmā no 23. jūlija līdz 5. augustam Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdalā reģistrēti 84 dažāda rakstura notikumi, «Novadnieku» informē policijas pārvaldes priekšnieka palīdze Lieta Lāce. Pagājušajā nedēļā vien reģistrēti septiņi ceļu satiksmes negadījumi, no kuriem vienā gāja bojā cilvēks. Kopumā divu nedēļu laikā uz rajona ceļiem notikušajās avārijās dzīvību zaudējuši divi cilvēki. Vēl rajonā notikušas 19 zādzības, pieci mantas tīšas iznīcināšanas vai bojāšanas gadījumi. Divas reizes personām nodarīti viegli miesas bojājumi, bijuši trīs sīkā huligānisma gadījumi, tikpat daudzas reizes personas ar nenoskaidrotas izcelsmes traumām medicīniskās palīdzības sniegšanai nogādātas slimnīcā.

Iebrauca upē

23. jūlijā Stabulnieku pagastā nenoskaidrots autovadītājs, stūrējot automašīnu PEUGEOT 307, netika galā ar tās vadību, nobrauca no ceļa braucamās daļas, auto ieskreja upē un apgāzās uz jumta. Bojāta automašīna, cietušo nav.

Uzdarbojās zagļi

23. jūlijā Preiļos no neaizslēgtas pagrabtelpas nozagts 1984. gadā dzimušam vīrietim piederošs mopēds «Delta».

23. jūlijā Līvānos no kāpņu telpas nozagts 1971. gadā dzimusiai sievietei piederošs kalnu tipa velosipēds. Ierosināts kriminālprocess.

24. jūlijā Līvānos no kādas 1957. gadā dzimušas sievietes mājas pagalma nozagtas metāla caurules un dažādi citi metāla izstrādājumi. Ierosināts kriminālprocess.

27. jūlijā Aizkalnes pagastā kāds 1987. gadā dzimis vīrietis kopā ar 1982. gadā dzimušu sievieti, noraujot durvju piekaramo atslēgu, iekļuva svešā mājā, no kuras nozaga dažādas saimniecības mantas. Ierosināts kriminālprocess.

29. jūlijā Preiļos kāds 1968.

gadā dzimis vīrietis konstatēja, ka no viņam piederošas garāžas nozagtas mopēda daļas.

Sirmgalvis – huligāns

25. jūlijā Preiļos kāds 76 gadus vecs vīrietis saukts pie administratīvās atbildības par sīko huligānismu.

Sabojā pļavu

26. jūlijā Rušonas pagastā kāds 1943. gadā dzimis vīrietis konstatēja, ka ar traktortehniku ir izbraukāta viņam piederoša pļava.

Rada zaudējumus veikalam

28. jūlijā Līvānos kādam veikalam izsists loga stikls un sabojāta saldējuma vitrina.

Līvānos zog mopēdus un pat iesmus šašlika cepšanai

30. jūlijā policija saņēmts iesniegums no kādas 1951. gadā dzimušas līvānietes. Sieviete konstatējusi, ka no viņai piederošas dārza mājiņas zagļi aiznesuši nazi, šķēres un šašlika cepšanai domātos iesmus.

Zagļi Līvānos turpinājuši darboties arī dažas dienas vēlāk, jo 1. augustā reģistrēts iesniegums par to, ka 1937. gadā dzimušajam pilsētas iedzīvotājam no šķūniša, uzlauzot durvju atslēgu, nozagts mopēds Peugeot Vogue. Par notikušo ierosināts kriminālprocess.

Ugunsgrēki rajona pilsētās

Divu dienu laikā divas reizes bijusi nepieciešama ugunsdzēsēju palīdzība un ātra rīcība. Tā 1. augustā Līvānos ugunsgrēkā izdega neapdzīvotas būves iekšējās 66 kvadrātmetru platībā, kā arī 10 kvadrātmetri ēkas jumta seguma.

2. augustā Preiļos nodega šķūnītis 30 kvadrātmetru platībā.

Suns sakoda bērnu

2. augustā policijā reģistrēts iesniegums par to, ka Līvānos

suns sakodis kādu 2001. gadā dzimušu meiteni. Bērns medicīniskās palīdzības sniegšanai nogādāts Jēkabpils slimnīcā, bet policija par notikušo ierosinājusi kriminālprocesu.

Autobraucējs ar viltotiem dokumentiem

2. augustā Aglonas stacijā policijas darbinieki aizturēja 1975. gadā dzimušu vīieti, kurš vadīja automašīnu, izmantojot viltotu transportlīdzekļa vadītāja apliecību. Policija par notikušo uzsākus kriminālprocesu.

Avārijas iemesls – pārlietu ātra braukšana

3. augustā ceļa Rīga – Daugavpils 169. kilometrā Līvānu novada Turku pagasta teritorijā reģistrēta avārija. Automašīnas Chrysler Voyager vadītājs, 1974. gadā dzimis vīrietis, neizvēlējās drošu braukšanas ātrumu. Šī iemesla dēļ viņa vadītā automašīna iebrauca pretējā braukšanas joslā un izraisīja sadursmi ar pretim braucošo automašīnu Opel Signum, kuru vadīja 1949. gadā dzimis vīrietis. Ceļu satiksmes negadījumā bojātas tikai automašīnas, cilvēki traumas nav guvuši.

Satiksmes negadījuma vietā nomira cilvēks

Traģiski beidzās avārija, kas 4. augustā notika uz ceļa Upmāla – Ančķini – Pieniņi – Kauša. Kāds 1979. gadā dzimis vīrietis, vadot automašīnu Audi 100, netika galā ar transportlīdzekļa stūri. Auto nobrauca no ceļa un apgāzās. Ceļu satiksmes negadījuma vietā no avārijā gūtajām traumām nomira Audi 100 pasažieris, 1987. gadā dzimis vīrietis. Avarējušās automašīnas vadītājs medicīniskās apskates veikšanai tika nogādāts Preiļu slimnīcā. Policija uzsākus kriminālprocesu, pašlaik tiek noskaidroti notikušā ceļu satiksmes negadījuma apstākļi.

Preiļu rajona policijas pārvaldes informācija

Autotransporta inspekcijai piešķirtas tiesības veikt transportlīdzekļu apturēšanu

No 2007. gada 7. augusta Autotransporta inspekcijas (Inspekcija) kontrolieri drīkstēs apturēt transportlīdzekļus bez sadarbības ar Valsts policiju, lai pārbaudītu autopārvadājumu atbilstību normatīvo aktu prasībām. Šādu normu paredz 2007. gada 4. aprīlī Saeimas pieņemtie grozījumi Autopārvadājumu likumā, kā arī jaunā Autopārvadājumu kontroles kārtība (Ministru kabineta 2007. gada 24. jūlija noteikumi nr. 517).

Veiktās izmaiņas normatīvajos aktos uzlabos Inspekcijas darba efektivitāti, plānojot kontroles pasākumus jebkurā diennakts laikā,

optimāli mainot kontroles vietas atkarībā no apstākļiem un situācijas.

Līdz šim Inspekcijas amatpersonas autopārvadājumu kontroles funkcijas veica sadarbībā ar Valsts policiju, kas nodrošināja transportlīdzekļu apturēšanu.

Inspekcija kontrolē komercpārvadājumu, pašpārvadājumu, regulāro un neregulāro starptautisko un tālsatiksmes pasažieru pārvadājumu, bistamo kravu, starptautisko autopārvadājumu, kravas izvietojuma un nostiprināšanas u.c. noteikumu ievērošanu. Paredzams, ka tuvākajā laikā Inspekcija sāks kontrolēt transportlīdzekļu riepu un sakabes stāvokli.

Inspekcija ir Satiksmes minis-

trijas pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas veic autopārvadājumu uzraudzību un kontroli valstī. Lai kontrolētu autopārvadājumu atbilstību normatīvo aktu prasībām, Inspekcijas amatpersonas ir tiesīgas apturēt autobusus un transportlīdzekļus, kas paredzēti kravu pārvadāšanai, kā arī tiesības noformēt protokolus par konstatētajiem pārkāpumiem un saukt vainīgos pie administratīvās atbildības, t.sk. piemērojot naudas sodus atbilstoši Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksam.

Autotransporta inspekcija neveic vieglā autotransporta kontroli.

Lappusi sagatavoja L. Kirillova

